

دغه دوه لاندې مقالې د مینځني ختیځ د موجوده سیاسي وضعیت په اړین
بیر مهم او دلوستلو وړ دي

۱- د ختیځ مدیترانې څلور اړخیزې خبرې:

۲- د بایډن د مینځني ختیځ معامله یوناورین دي.

داکتر مل

لیکونکی: محمد حسن سوایدن «M.Hasan Sweidan»

منبع او دخپريدو نيټه : کريدل «2023-09-26»

ژباړونکی: پوهندوی دوکتور سيدحسام «مل» .

۱- د ختیځ مدیترانې څلور اړخیزې خبرې: لوی خبرې لږ کړنه

The Eastern Mediterranean Quartite: Big talk, less action

پایپ لاینونه هیر کړی. د ختیځې مدیترانې د گاونډیو اسرانیلو، قبرس او یونان تر منځ
مخ پر زیاتیدونکې د بیتینت په عمده توگه د ترکیې د نفوذ د مخنیوي او په سیمه کې د
واشنگتن د حضور د پراخولو لپاره گټه اخیستل کیږي.

Forget the pipelines. The growing détente between Eastern Mediterranean neighbors
Israel, Cyprus, and Greece is being leveraged mainly to counter Turkish influence and
expand Washington's presence in the region.

عکاسی: کريدل

*

دسپتمبر په 4، اسراییل، یونان او قبرس د دوی په نهمه درې اړخیزه سرمشریزه کې سره وکتل ترڅو د تل ابیب سره د عرب نورمال کیدو څپې تایید کړي. درې وارو ژمنه وکړه چې په راتلونکو شپږو میاشتو کې اروپا ته د غلا شویو فلسطیني ګازو د صادرو لپاره د پروسی او لوژستیک د ټاکلو ژمنه هم وکړه. د کلونو لپاره، اسراییل، یونان او قبرس په ډیره لیوالتیا سره د مدیترانې بحیرې په سیمه کې د انرژۍ او امنیت همکارۍ باندې د لومړني تمرکز سره، په ډیری پومینونو کې خپل جیوسټراتیژیک ملګرتیا ژوره کړې. دغه ډله، چې په ۲۰۱۵ کال کې د ترکیکا په نوم رسمي شوه، هر کال په ټولو برخو کې د دوی د همکارۍ د پیاوړتیا لپاره غونډه کوي.

د درې اړخیز بلاک اصلیت په (2013) کې موندل کیدی شي کله چې د دوی اړوند د انرژي وزیرانو د قبرس په پلازمینه نیکوسیا کې غونډه وکړه ترڅو د یورو آسیا د انټر ونکیکتیر په جوړولو کې د همکارۍ کولو اراده تایید کړي. دا هیله منده پروژه به د قبرس، اسراییل او یونان د بریښنا شبکې د لور وټاڅ لاندې د DC د لیرد سیستم له لارې وصل کړي چې د 2,000 میګاواتو ظرفیت لري (اوس مهال تر کار لاندې دی).

سر بیره پردې، درېیو بله ګډه پروژه پیل کړې - د ختیځ مدیترانې پایپ لاین چې د EastMed په نوم پیژندل کیږي - کوم چې د قبرس او اسراییلو څخه یونان او بیا اروپا ته د ګاز لیردولو لپاره ډیزاین شوی دی. اختلافي لارې په مختلفو وختونو کې د مختلفو ایالتونو او حتی سکیکونو سخت غبرګونونه راپارولي دي.

(دختیځ مدیترانې د پایپ لاین نقشه)

د یونان جیوستراتیژیک اهمیت

د ۲۰۱۹ کال د مارچ په ۲۰ مه، یوه امریکایي پلاوي په بیت المقدس کې د بهرنیو چارو وزیرانو په درې اړخیزه غونډه کې گډون وکړ، چې هلته یې د ۱+۳ فورم پرانسته وکړه، چې د درېو بلاکو هېوادونو سره د امریکا د شاملولو لپاره جوړ شوی دی.

د واشنګټن بسکیلتیا د همکاری چوکاټ پراخ کړ ترڅو نه یوازې د انرژۍ مسلې شاملې کړي، بلکې امنیت، دفاع او گډ اهداف هم شامل کړي. د دې غونډې په ترڅ کې، درې واورو خواوو د "سیمه ایزو همکاریو د زیاتولو لپاره خپلې گډې ژمنې بیا تکرار کړې؛ د انرژۍ د خپلواکۍ او امنیت ملاتړ کول؛ او په ختیځ مدیترانې او پراخ منځني ختیځ (لویدیځ آسیا) کې د بهرنیو ناوره اغیزو په وړاندې دفاع کول.

دا همکاری په سیمه کې د یو مهم متحد په توگه د اتن د استخدام لپاره د متحده ایالاتو د ستراتیژۍ یوه برخه ده. لکه څنګه چې په تیرو لسيزو کې د ترکیبې سره اړیکې خړې پړې شوي، واشنګټن په یونان کې د نا تو یو بل متحد وموند چې کولی شي د خپلو هیلو د ترلاسه کولو لپاره تکیه وکړي.

د امریکایانو لپاره، یونان په سویل ختیځ اروپا او ختیځ مدیترانې کې د نړیوالو او سیمه ایزو قدرتونو ترمنځ د رقابتي متحرکاتو په نښه کولو کې خورا مهم دی.

د اروپایي اتحادیې د گازو صادراتو ستونزه:

د متحده ایالاتو د متحدینو په څیر د اسرائیلو په څیر په سیمه ایزو متحدینو کې د یونان فعاله بسکیلتیا هم یو فرصت وړاندې کوي چې یو پراخ امنیتي چوکاټ رامینځته کړي. دا کړنلاره واشنګټن ته اجازه ورکوي چې خپل جیوپولیتیک بار په مساوي توگه د متحدینو ترمنځ وویشي پداسې حال کې چې متحده ایالات د بیجینګ او مسکو له اصلي ننگونو سره مخ دي.

لکه څنګه چې په ختیځ مدیترانې کې د ساحلي گازو حقونو په اړه تاوتریخوالی زیات شوی، دغو هېوادونو هڅه کړې چې خپل اتحاد نور هم پیاوړی کړي. د ترمپ ادارې په تایید سره، درې اړخیزې ډلې د 2020 تفاهم یادداشت لاسلیک کړ چې په پای کې د ختیځ مدیترانې (EastMed) پروژه شنه شوه.

لکه څنګه چې د دې برخه اخیستونکو لخوا تصور شوی، د EastMed پایپ لاین به نږدې 1,900 کیلومتره وغځوي او تر 3 کیلومترو پورې ژوروالی ته ورسېږي، چې دا به د نړۍ تر ټولو اوږده او ژوره د زیرمې پایپ لاین درجه بندي کړي. دا هونبیار مشخصات، په بدل کې، د ساختماني او ساتنې دواړو پړاوونو کې د پام وړ ننگونې وړاندې کوي.

د 6.2 ملیارد ډالرو اټکل شوي ساختماني لگښت سره، دا پروژې هم له اقتصادي پلوه د پوښتنې وړ گرځي، په ځانگړې توگه کله چې د اسراییلو څخه تر ترکیې پورې د پایپ لاین لپاره د 1.5 ملیارد ډالرو قیمت نرخ سره پرتله کېږي .

برسېره پر دې، د پایپ لاین پروژې د سیمه ایزې شخړې د پام وړ سرچینه گرځیدلې د بېلگې په توگه، ترکیه په ختیځ مدیترانې سمندرگي کې د هر ډول اکتشافی فعالیتونو او اروپا ته د گازو د لېږدونې هرې پروژې سره په کلکه مخالفه ده چې پکې گډون نه کوي . دې ملاحظاتو د دې لامل شو چې امریکا د تیر کال په پیل کې د دې پروژې څخه د خپل ملاتړ د وتلو اعلان وکړي .

اروپا په فعاله توگه د روسیې په انرژي باندې د انحصار کمولو لپاره د طبیعي گازو بدیل سرچینې په لټه کې دي - په اشغال شوي فلسطین، قبرس او مصر کې د گازو لویو کشفونو سره - د ختیځ مدیترانې گاز لپاره د صادراتو د لارې پریکړه کول د اروپایي اتحادیې لپاره یوه جدي اندېښنه ده یوازې په 2022 کې، نږدې 270 ملیارد متر مکعب طبیعي گاز د فلسطین، قبرس او مصر په اوبو کې کشف شوي.

د نورمال کولو لپاره یوه لاره

له همدې امله د ختیځ مدیترانې د گازو صادرات د سپتمبر په درې اړخیزه سرمشریزه غونډه کې یوله گرمو موضوعاتو څخه و د راپورونو له مخې، د قبرس د گازو او فلسطیني گازو د صادراتو لارې په اړه به په راتلونکو دريو یا شپږو میاشتو کې پریکړه وشي تر اوسه پورې، د فلسطین گاز صادراتو لپاره درې وړاندیز شوي لارې شتون لري :

البته لومړی دمدیترانې په قبرس کې دما یعوو گازو تا سیساتو ته پام اړول دی چې بیا وروسته، گاز به د کینتیو (سمندری بیړی) له لارې اروپا ته لېږدول کېږي . دریم وړاندیز شوی لار د ترکیې پایپ لاین دی دا غوښتنه د اوبولاندي پایپ لاین ته اړتیا لري چې ترکیه په اشغال شوي فلسطین کې د طبیعي گاز ساحې سره نښلوي . له ترکیې څخه به دغه گاز د اروپا جنوبی هېوادونو ته ولېږدول شي .

د سرمشریزې وروستی اعلامیه د بلاک پر هوډ ټینگار وکړ چې خپله همکاري له اوسنیو پولو هاخوا پراخه کړي، د لویدیځې آسیا هیوادونو او هند ته ورسېږي د عرب-اسراییلو د عادي کولو تړونونو له لارې، درې اړخونه په دې باور دي چې دوی کولی شي د ختیځ میډ پایپ لاین سره په اسانۍ سره وصل شي او همکاري وکړي، دا یوه پراخه - او گرانه پروژې ده چې د ختیځ مدیترانې د گازو ساحې، په شمول د فلسطین په اوبو کې، اروپا سره نښلوي - د ځمکې لاندې پایپ لاین ظرفیت .

دوهمه لار چې تر غور لاندې ده قبرس ته مستقیم پایپ لاین دی. نیکوسیا د جون په میاشت کې د 300 کیلومتره قدیر پایپ لاین لپاره وړاندیز وړاندې کړ چې په ختیځ کې د فلسطین د گاز ساحې سره نښلوي

سیمه ایز لوبغاړي او ډلې

د دې څخه مشر د نیکیف فورم دی، چې بحرین، مصر، مراکش، متحده امارات، متحده ایالات او اسرائیل پکې شامل دي. په ښکاره ډول، دتل ابیب موخه دا ده چې د یونان او قبرس سره د خپلو تر وونو څخه گټه پورته کړي ترڅو د عربي هیوادونو سره اقتصادي همکارۍ وهڅوي.

د سرمشریزې اعلامیه روښانه وه:

د اسرائیلو او عربي نړۍ ترمنځ د سولې د دایرې پیاوړتیا او پراخول، یوازي څو کاله وړاندې د تصور وړ نه و، د یوې خوندي او سوکاله سیمې لپاره ژمنې دي، او مور ژمن یو چې د دې پروسې هڅولو او ملاتړ وکړو."

د وروستي سرمشریزې په جریان کې، گډون کوونکو د راتلونکې درې اړخیز بلاک په غونډه کې د گډون لپاره هند ته د بلنې احتمال هم پورته کړ. دا اقدام په حقیقت کې د متحده ایالاتو لخوا پرمخ وړل شوی او د واشنګټن د ستراتیژۍ یوه برخه ده چې په سیمه کې د چین د اسیا بې سیال په توګه د هند ښکیلتیا راجلب کړي. که څه هم دواړه دواړه د BRICS او د شاتګهای د همکارۍ ځانګړي سازمان (SCO) اصلي غړي دي، متحده ایالات اوس خپل ټول متحدین د چین سره په جیوپولیتیک او اقتصادي سیالی کې را هڅوي چې سره ټینګ یووالی وساتي.

یوه یوناني تراژیدي

سره له دې چې یونان د اروپایي اتحادیې وروستی غړی و چې له اسرائیلو سره یې بشپړې ډیپلوماتیکې اړیکې جوړې کړې، چې په رسمي توګه یې په ۱۹۹۰ کال کې په رسمیت وپېژانده، د ترکیې د سیمه ییز نفوذ د مخنیوي لپاره د امریکا د ملګرتیا د رامنځ ته کولو لېوالتیا، اسرائیلو ته نږدې کړی دی.

دا د واشنګټن له هغه هدف سره سمون لري چې د ولسمشر رجب طیب اردوغان په مشرۍ پر ترکیې لږ تکیه کوي. په زړه پورې خبره دا ده چې د گټو د دې یووالی لومړنی گټه اخیستونکی اسرائیل دی، ځکه چې د یونان او قبرس سره یې اړیکې د همکارۍ پروژو لکه د ختیځ مد یتراني گاز صادرولو نوښت له لارې قوي کيږي.

وروستي پرمختگونه، لکه د متحده ایالاتو په ملاتړ د هند - مینځني ختیځ - اروپا اقتصادي دهلیز (IMEC) چې د یونان له لارې اروپا ته د کارگو لیږدولو لپاره (د ترکیې پرته) او د ترکیې له لارې څخه د گاز صادراتو ته د اسراییلو لخوا د موافقې دوام رد کول دانقري د قوي عکس العمل لامل کيږي .

واشنگتن د ترکیې چارواکو لپاره د دغو پروژو د پاروونکي ماهیت څخه ښه خبر دی او د هغوی د اتلولی له لارې له ترکیې سره په خپلو اړیکو کې د بدلون ښه ده .

د اتن، نیکوسیا او تل ابیب تر منځ جوړیدونکي اتحاد، چې موخه یې د دوی د ډله ایز امنیت او انرژۍ اړتیاوو ته وده ورکول دي، په دې توګه تر اوسه پورې په عمده توګه د اروپا، آسیا او افریقا په دې مهم څلور لارې کې د واشنگتن لاس رسې پراخ کړې دي مګر لکه څنګه چې د متحده ایالاتو وروستیو پالیسیو ښودلې ، ختیځ مدیترانې ، لویدیځ آسیا - حتی اروپا - د چین او روسیې په اړه د واشنگتن تعامل دومره اهمیت نلري

په درناوی «09-11-2023»

دوهمه مقاله { د بایډن د مینځني ختیځ معامله یوناورین دي }

لیکونکی: جانتین هوفمن «Jonathan Hoffman»

منبع او دخپریډو نیټه: پرنسیپل ستیت کرفت «07-09-2023»

ژباړونکی: سیدحسام «مل» پوهندوی دوکتور.

د بایډن د مینځني ختیځ معامله یوناورین دي

Biden's Middle East deal is a disaster

سعودي عربستان د چین په وړاندې د خپل دریځ له لاسه ورکولو په اړه د واشنگتن اندیښنه پیژني او د لویو امتیازاتو غوښتنه کوي

د **بایډن** اداره اوس مهال په پام کې لري چیرې چې بل کوم ولسمشر مخکې نه دی تللی: سعودي عربستان ته د رسمي امنیت تضمین وړاندیز کول او له سلطنت سره د اسراییلو سره د اړیکو عادي کولو په بدل کې د ملکي اتومي پروگرام پراختیا کې مرسته کول.

ولسمشر **بایډن** او د هغه ټیم استدلال کوي چې متحده ایالات د داسې یوې معاملې په منځګړیتوب کې د ملي امنیت ګټې لري، حتی که دا ریاض ته د لوی او بي ساري امتیازاتو معنی ولري **بایډن** او د هغه ټیم غلط دی. د سعودي عربستان سره د دوه اړخیز امنیتي تړون لاسلیک کول به یو نا وړین او غلط محاسبه وي. د سعودي عربستان لپاره د امنیت تضمین به واشنگتن د ریاض د ساتونکي په توګه د متحده ایالاتو او سلطنت د ګټو او ارزښتونو تر مینځ د بنسټیز منحل کیدو سره سره ښکیل کړي.

سعودي عربستان له اسراییلو سره د اړیکو د عادي کولو په بدل کې د امنیتي ژمنو د زیاتوالي غوښتونکی دی، هغه هیواد چې له پخوا څخه یې ستراتیژیک تړون لري دا د سعودي ولیعهد محمد بن سلمان (Mbs) لخوا د یوې عمدي ستراتیژي یوه برخه ده چې په واشنگتن کې د مخ په زیاتیدونکي ویره څخه ګټه پورته کوي چې متحده ایالات په مینځني ختیځ کې د نورو لوبغاړو لکه روسیه یا چین په پرتله خپل نفوذ له لاسه ورکوي.

لکه څنګه چې وال سټریټ ژورنال راپور ورکړی، "په شخصي توګه، سعودي چارواکو ویلي، ولیعهد ویلي دي چې هغه تمه لري چې د یو بل په وړاندې د لویو قدرتونو په لوبولو سره، سعودي عربستان کولی شي په پای کې پر واشنگتن فشار راوړي چې د متحده ایالاتو د وسلو تکنالوژي اود اتومي وسلو ته د ښه لاسرسي لپاره خپلې غوښتنې ومني.

او بیا هم، سره له دې چې روسیې او چین په منځني ختیځ کې خپل نفوذ پراخ کړی، نه مسکو او نه بیجینګ په منځني ختیځ کې د امریکا تشه ډکولای شي او نه یې غواړي په سیمه کې هیوادونه د روسیې او چین د محدودیتونو څخه خبر دي. سعودي عربستان او همدارنګه به سوډان او مراکش هم شامل کړي - د متحده ایالاتو او اسراییلو چارواکي هود لري چې سعودي عربستان په دې ترکیب کې شامل کړي.

د ابراهیم تړون په منځني ختیځ کې د متحده ایالاتو د بهرنۍ پالیسي نوې "لوډستار" بدل شوی. د عادي کولو د دې لړۍ له لارې، متحده ایالات هیله لري چې یو ډیر رسمي ایتلاف رامینځته کړي چې د هغې له لارې دا باور لري چې دا کولی شي خپلې ګټې په ښه توګه پرمخ بوځي، د بیلګې په توګه د روسیې او چینایي "تیريو" په منځ کې د خپل سیمه ایز نفوذ په ساتلو سره او نورو نړیوالو تیا ترونو ته د پام وړ توجه ځانګړې کړي لکه ختیځ اروپا او ارام سمندر.

په هر صورت، سیمه ایز لوبغاړي په زیاتیدونکي توګه د تړون څخه د یو میکانیزم په توګه کار اخلي ترڅو متحده ایالات په سیمه کې د دوی د امنیت د دوام تضمین کونکي په

توگه وساتي . هغه عربي هیوادونه چې د ابراهیم ترون سره یوځای شوي د دې لپاره د پام وړ پالیسی امتیازات ورکړل شوي چې پرته له کوم جدي بحث څخه چې ایا دا ډول تجارت د متحده ایالاتو گټو ته خدمت کوي . دوی ترونونه د سیمه ایز وضعیت د ساتلو لپاره د میکانیزم په توگه تشریح کوي - د متحده ایالاتو د امنیت تضمین سره ډیر کلک او مدغم شوي .

دا دقیقاً هغه عینک دی چې ریاض د ابراهیم ترون ته د خپل احتمالي ننوتلو په اړه گوري: دیوې لارې په توگه په متحده ایالاتو فشار راوړي ترڅو سلطنت ته پراخه امتیازات ورکړي او دا تضمین کړي چې واشنگتن د اوږدې مودې لپاره خپل وروستی محافظ پاتې شي . د سعودي عربستان په څیر د لویگارو لپاره د واشنگتن دوامداره ملاتړ د یو شیطاني دورې په پایله کې رامینځته شوی: د سیمه ایزې بې ثباتۍ اصلي سرچینو ته د ځان په ورکولو سره ، متحده ایالات په مکرر ډول ځان د ننگونو سره مخ کوي چې په لویه کچه د هغه د خپل شتون ، پالیسیو ، او په منځني ختیځ کې شریکان د شیا نونور هم فحش کول ، واشنگتن ممکن د دې غیر لیبرال دولتونو سره خپلې ژمنې په داسې وخت کې ژورې کړي کله چې دا روښانه شوي چې سیمه د متحده ایالاتو ملي امنیت ته سخت اهمیت ورکوي .

متحده ایالات باید پریکړه وکړي چې ایا د سعودي عربستان او په منځني ختیځ کې د مصنوعي وضعیت په څیر د لاسوهنې فعالیتونو ته دوام ورکړي ، یا دا به د خپلو پالیسیو ناکامۍ پیژني او د متحده ایالاتو گټو سره په مطابقت کې خپل ښکیلتیا محدود کړي .

جونان هوفمن جان هوفمن د کاتو انستیتیوت کې د بهرنۍ پالیسی شنونکې دی . د مسؤل دولت په اړه د لیکوالانو نظرونه د متحده ایالاتو نورو سیمه ایزو شریکانو د روسیې یا چین په پرتله د خپل دریځ له لاسه ورکولو په اړه د واشنگتن اندیښنه رامینځته کړي او د لویو پالیسیو امتیازاتو لپاره فشار راوړي، چې په پایله کې یې ډول "ریورس لیور" دی .

د دې برعکس گټې اخیستنې ستراتیژي پای د peekaboo لویه ده چې MbS د متحده ایالاتو سره په دې اړه لویې کوي چې ایاسعودي عربستان به د ابراهیم ترون په نوم یادېږي . د ولسمشر ډونالد ټرمپ لخوا په 2020 کې د ترونونو معرفي کولو راهیسې - چې د اسراییلو شاهد و چې په رسمي ډول له بحرین او متحده عربي اماراتو (متحده عربي اماراتو) سره اړیکې عادي کوي ، وروسته بیا تمدید شو .

ددې مقالې دلیکوال په اړه څو کرښې :

جان هوفمن په کاتو انستیتیوت کې د دفاع او بهرنۍ پالیسی د پالیسی شنونکې دی . د هغه د څیړنې گټو کې په منځني ختیځ کې د متحده ایالاتو بهرنۍ پالیسی ، د منځني ختیځ جیو پولیتییک او سیاسي اسلام شامل دي .
د **هوفمن** کار په یو شمیر اکاډمیک او پالیسی پلوه پلیټ فارمونو کې ښودل شوی ، پشمول د بهرنۍ پالیسی ، واشنگتن پوسټ ، ملي گټې ، د منځني ختیځ

پالیسی او نور ډیر څه هوفمن د منځني ختیځ د پالیسی شورا لخوا د منځني ختیځ په اړه د متحده ایالاتو د پوهاوي د پراختیا لپاره چمتو شوي "40 د 40 څخه کم" جایزه کې شامل شوی و .

هوفمن پی ایچ ډي لري په سیاسي علومو کې ، په منځني ختیځ او اسلامي مطالعاتو کې M.A ، او B.A په نړیوالو چارو کې، ټول د جورج میسن پوهنتون څخه

په درناوی «09-10-2023»